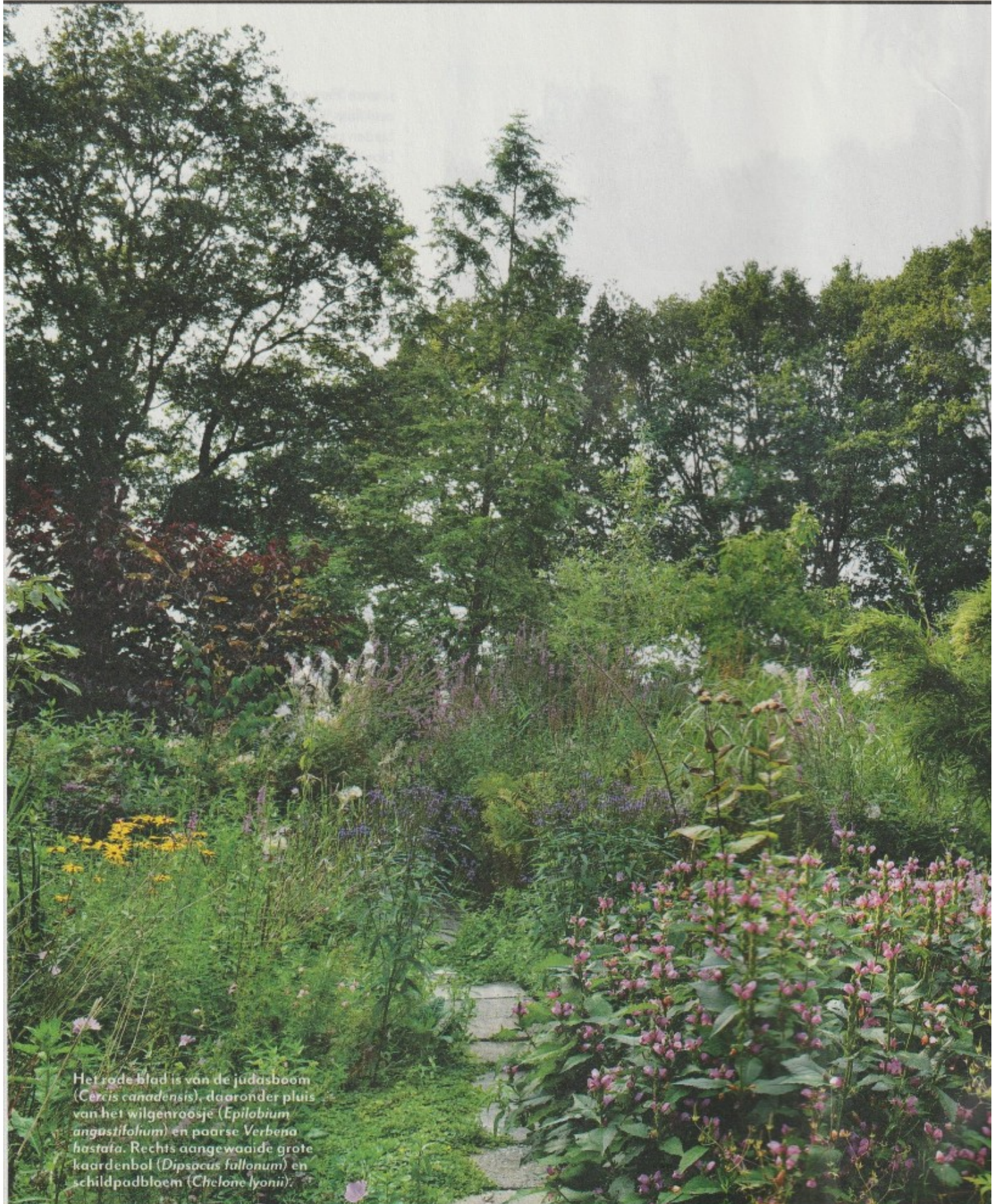

Liefhebberstuin

Een kijkje in de tuin bij mensen die niets liever doen dan plannen maken, zaaien, schoffelen, snoeien én genieten van al dat groen.

Het rode blad is van de judasboom (*Cercis canadensis*), daaronder pluiz van het wilgenroosje (*Epilobium angustifolium*) en paarse *Verbena hastata*. Rechts aangewaaide grote kaardenbol (*Dipsacus fullonum*) en schildpadbloem (*Chelone lyonii*).

Laat het *gaan*

Ooit verruilden **Jan-Willem Steenweg en Henri Staupe** de Delftse binnenstad voor het Oost-Groningse boerenland. Wat dreef hen? Het antwoord van Henri is kort en simpel: Jan wilde een tuin. En die heeft hij gekregen. In het buitengebied van Westerlee transformeerde hij zo'n 8.000 vierkante meter saai weiland tot een spannende jungle vol leven.

tekst SHYRA HUETING | beeld SIETSKA DE VRIES

Jan-Willem Steenweg

Wegen hebben er namen als Zaaibweg, Veenweg en Ontsluitingsweg. Dat geeft al wel een

beetje aan waar Jan-Willem Steenweg en zijn partner Henri Staupé ooit zijn neergestreken. Op de akkers rondom worden aardappelen, mais en hennep verbouwd. De lap grond die bij hun idyllische boerenhuisje hoort, kent een verleden vol taai gras, zevenblad en brandnetel. Maar wat een mooie plek! En het is er sinds 1995, toen de heren het kochten, alleen maar mooier geworden.

Na hard werken en veel geduld ligt er nu een tuin die eerder aan een soort natuurreservaatje doet denken dan aan een tuin met overzichtelijk gazon en keurige borders. Toepasselijk heeft hij de naam 'Jan Wilde Een Tuin' meegekregen. Hier groeit en bloeit alles dwars door elkaar heen, en dat is precies de bedoeling vertelt Jan bij een kop koffie in het tuinhuis bij de vijver. "We laten de natuur z'n gang gaan, dan word je altijd beloond. We tuinieren met de natuur mee, niet tegen de natuur in. Daarom gebruiken we geen gif."

Dieren bespieden

Het tuinhuis is een kunstzinnig bouwwerk dat op eenabri lijkt en glazen deuren heeft. Hier heb je een fraai uitzicht op de grote vijver, en een veelheid aan planten en bomen rondom. Een verreikijker staat voor het grijpen. Handig om bijvoorbeeld reeën, eekhoorns, hermelijntjes, vossen, bunzingen, kikkers, padden en vogels als roerdomp, rietzanger, havik en spechten te bespieden. "Er leeft hier van alles. Ik heb wel eens gehad dat een jonge specht zich vergiste en mij voor een boom aanzag. Hij klom zo tegen me omhoog."

Toen Jan en Henri in 1995 in Westerlee neerstreken, gebruikten ze het huis eerst als vakantiewoning. Toen ze er daarna definitief gingen wonen, wisten ze precies wat ze wilden. ►

1 Zitten in een wolk van schildpadbloem, *Eupatorium cannabinum* en kattenstaart.

2 Cortenstalen huisjes pronken onder de *Paulownia tomentosa*.

3 Een mooi kruispuntje, met op de achtergrond het huis en links het pad naar het Elfenbos.

4 Aan de es hangt een vogelhuisje waarin elk jaar mezen broeden; daaronder vaste judaspenning.

5 Het tuinhuis is gemaakt door Alex den Braver.

4 TUINVRAGEN AAN JAN

Grootste succes?

'Het Elfenbos. In een deel van de tuin staan ruim tachtig soorten elfenbloem (*Epimedium*); ze doen het goed onder de bomen.'

Grootste misser?

'Het planten van Japanse duizendknoop, toen we met de tuin begonnen. Op een goede dag groeide het zelfs in de schuur. Jarenlang zijn we bezig geweest met het uitgraven van de wortels om de plant uit te roeien.'

Favoriet gereedschap?

'Een spade van staal. Hij weegt 3,5 kilo, maar breekt niet af tijdens een stevige tuinklus.'

Favoriete kweker?

'Kwekerij Jacobs in Vriescheloo (biologisch) en Tuingoed Foltz in Meeden, onder meer vanwege de grote variatie en collectie *Epimedium*.'

6

7

Om te beginnen een fijne vijver, dicht bij het huis. En het weiland is helemaal afgegraven en moest een jaar braak blijven liggen. Maar het vijverplan mislukte omdat er kabels onder de grond bleken te liggen. "Daarom hebben we de vijver verder naar achteren in het weiland laten graven. Met het zand dat vrijkwam zijn heuvels gemaakt. Dit was begin van de tuin. Van hieruit zijn we verdergegaan. Op het afgegraven deel kwamen vanzelf planten terug, zoals wilgenroosje, drieblad, wateraardbei, lisdodde, gele lis en look-zonder-look. Dat mocht blijven, we trokken alleen uit wat niet gewenst was."

Tegen de klok in

Zo ontstond een ecologisch geheel, waarover veel bezoekers aan de tuin zich verbazen. Wie de natuurlijke tuin betreedt, krijgt een rondleiding die tegen de klok in gaat. Jan gaat ons voor, na het tuinkek slaan we meteen

linksaf naar een bosachtig deel dat de zwembadtuin wordt genoemd. "Hier was dus een bad, maar het was klein en gedeeltelijk lek. Daarom hebben we het bij de tuin betrokken, legt Jan uit. We slingeren over paden van houtsnippers door een bos vol varens en andere schaduwplanten, verderop stralen floxen, *Helianthus*, kattenstaart en *Persicaria*. De afscheiding met het aangrenzende boerenland bestaat uit sierlijke 'bladstengels' van staal. Vervolgens komen we in de Mariatuin, een schaduwrijk stuk waar een beeld van Maria de hoek op integere wijze opfleurt. Dit gaat over in de beeldentuin. Henri en Jan verzamelen beelden, maar nodigen ook diverse kunstenaars uit om hun werk er te exposeren. Zo bewonderen we een robuuste keramieken hond, die wel zo'n draakje lijkt waarmee romaanse kloosters en kathedralen zijn versierd. Verderop steekt een verweerd stalen hoofd uit een *Hedera*-struik. ►

8

6 Veel planten zijn komen aanwaaien, zoals een grote wilg. Op de voorgrond: roze flox en *Persicaria amplexicaulis*.

7 Verzameling zink.

8 Bessen van de saffierbes (*Symphlocos paniculata*).

Ik heb wel eens
gehad dat een
jonge specht mij
voor een boom
aanzag

Jan-Willem in zijn 'abri',
ook van de hand van Alex.
Je hebt er een heerlijk uit-
zicht op de vijver en alles
wat leeft en beweegt.

TIPS VAN JAN

1

'Plant alles door elkaar, dan ontstaat vanzelf een biotoopje vol biodiversiteit. Dat kan ook in een kleine tuin.'

2

'Heb geduld, laat de natuur z'n gang gaan.'

3

'Gebruik geen gif of kunstmest. Een gezonde tuin heeft een gezond evenwicht.'

4

'Hebben de rozen luis? Zet er een heksenmuts naast. Vul zo'n omgekeerd hoedje op een stok met stro, dan kruipen er lieveheersbeestjes en oorwormen in. En die eten graag de luizen op.'

5

'Ontwerp je een border? Deel de vakken overzichtelijk in met takken. Later kun je erop staan bij het wieden, zo vertrap je de planten niet.'

9

Stralend middelpunt

Na de beeldentuin komen we in wat Jan nog steeds 'het weiland' noemt, maar vijvertuin mag ook. De enorme vijver is er het stralende middelpunt vol leven. Reusachtige gunnera's voelen zich hier helemaal thuis, net als een woeste wilde roos die half over de vijver hangt. Een stuk van de oever is begroeid met brandnetels en judaspenning, om vlinders van allerlei pluimage te verwennen. Verder groeit er kardinaalsmuts, riet en asters. Hier en daar zijn moerasgebiedjes ontstaan. "We laten alles gaan. Al dat groen, al die planten: het is zo mooi. Voor ons hoeft iets niet per se op kleur te groeien", verzekert Jan. "Tuinieren is voor ons wegtrekken wat niet gewenst is, bij-

voorbeeld de plantjes die op de paden gaan groeien. De rest laten we staan."

Verliefd op elfenbloem

De rondleiding gaat verder. Van achter in de tuin buigen we af richting Elfenbos. Ook dat klinkt spannend. Dit bosachtige deel van de tuin heeft zijn naam te danken aan de voorliefde van de tuineigenaar voor *Epimedium*: elfenbloem. "Er staan hier ruim tachtig soorten. Ik vind ze prachtig, kijk maar eens hoe mooi en sierlijk de bloemen zijn en hoe mooi het blad." Jan is verliefd op de elfenbloem. "Het zijn geen planten voor oude mensen, want je moet goed door je knieën om de schoonheid van de bloem te kunnen zien."

Is de tuin die Jan zo graag wilde, dan eigenlijk wel zo geschikt als je ouder wordt? Die lap van 8.000 vierkante meter, hoe moet dat straks als de heren wat strammer in hun lijf komen te zitten en het tuinwerk niet meer zo makkelijk gaat? Terug naar de Delftse binnenstad wellicht?

Jan moet er niet aan denken. "Zonder tuin geen leven! Deze tuin is alles voor me. Maar als het niet meer lukt, dan laten we het gáán. Dan mag de natuur z'n gang gaan. Alleen het onderhoud van de paden laten we door een hovenier doen. En voor daarna, dan laten we alles na aan het Groninger Landschap. Dan weten we dat het goed komt met de tuin, die dan nog meer dan nu een natuurgebied zal worden." ♦

9 Pronkstuk van de tuin is de grote vijver, die volstaat met planten die er vanzelf zijn gekomen, zoals riet, lisdodde, kattenstaart en krabbenscheer.

10 Jan-Willem maakte het naam-bordje zelf.

11 Pad langs de vijver, met verschillende soorten *Helianthus* en een *Gunnera* die elk jaar groter wordt.

12 Bloem van de teunisbloem. 'Wij gaan 's avonds met een glas wijn kijken hoe de bloem open-gaat in een paar minuten tijd.'

13 Bloeiwijze van bijentrekker *Aralia californica*.

Zelfkijken

Ontsluitingsweg 7,
9678 TE Westerlee,
0597-414462

janwildeentuin@yahoo.nl

Elk weekend open van april tot en met juni, entree vrije gift. Overige dagen op afspraak. Groepen altijd op afspraak. Voor groepen:

€ 2,50 per persoon.

Meer info: janwildeentuin.blogspot.com